

GINNY AND GEORGIO DİZİSİ ÜZERİNDEN TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU

CEPKENS, ONE OF THE LOCAL DRESSES OF KONYA AND THEIR DECORATION
FEATURES

Ceren TANER

Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Programı
ORCID: 0000-0001-5082-0988

Doç.Dr. Meryem KARAAZİZ

Yakın Doğu Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü
ORCID: 0000-0002-0085-612X

ÖZET

Anne ve kızı konu alan Ginny and Georgia İngilizceden çevrilmiş Sarah Lampert tarafından yayınlanan. Amerikan dram-komedi televizyon dizisidir. Anne ve kızı konu alan dizi yeni eyalete taşınan anne ve kızın yaşadıkları anlatılmaktadır. Georgia genç oldukça bakımlı bir bekar annedir. Georgio yaşadıklarına rağmen oldukça hayata bağlı neşeli, hayat dolu biridir. Kızı Ginny ise annesine aksine oldukça olgun, sakin ve içine kapanık biridir. Bu çalışmada doküman inceleme yöntemi ile nitel araştırma yapılmıştır. Tablo. 1’de dizinin demografik bilgilerine yer verilmiştir.

Georgio geçmişte birçok travma niteliğinde olay yaşamaktadır. Yaşadığı travmatik olayların etkisi üzerinden uzun zaman geçse de etkisi devam etmektedir. Georgionun geçmişte yaşadığı travmatik olaylar şu an travma sonrası stres bozukluğu olarak kendisini göstermektedir.

Araştırmada Ginny anad Georgio dizisi kullanılmıştır. Dizi travma sonrası stres bozukluğu kavramına göre değerlendirilmiştir. Georgio’nun geçmişte yaşadığı travmatik olaylardan dolayı yaşadığı travma sonrası stres bozukluğu görülmektedir. Dizide travma sonrası stres bozukluğu kavramının açıklaması ve sonuçlarının analizi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Travma, Travma sonrası stres bozukluğu, Psikoloji, Analiz, Dizi

SUMMARY

Post-Traumatic Stress Disorder through the Ginny and Georgio series

Ginny and Georgia on the subject of mother and daughter translated from English published by Sarah Lampert. Is an American drama-comedy television series. A series about a mother and daughter tells about the lives of a mother and daughter who moved to a new state. Georgia Young is a fairly well-groomed single mother. Georgio, despite what he's been through, is a cheerful, lively person who is very attached to life. His daughter Ginny, unlike her mother, is quite mature, calm and withdrawn. In this study, qualitative research was carried out using the tissue examination method. Chart. 1 also includes demographics of the series.

Georgio has experienced many traumatic events in the past. Although it has been a long time since the impact of the traumatic events he has experienced, its effect continues. Traumatic events that Georgia experienced in the past are now manifesting itself as post-traumatic stress disorder.

The Ginny anad Georgio series was used in the research. The series was evaluated according to the concept of post-traumatic stress disorder.

Georgio has experienced post-traumatic stress disorder due to traumatic events he has experienced in the past. In the series, an explanation of the concept of post-traumatic stress disorder and an analysis of its consequences were made.

Keywords: trauma, post-traumatic stress disorder, Psychology, Analysis, series

Giriş

İnsanlık tarihinden itibaren günümüze kadar dünyada bir sürü olumlu, olumsuz olaylar yaşanmaktadır. Yaşanan olaylar insanlar üzerinde yapıcı olduğu kadar yıkıcıda olaylar olmaktadır. Özellikle yaşanan olumsuz olaylar insanlarda psikolojik travmaya neden olmaktadır. Tarihsel olarak insanın varoluşundan itibaren insanlar travmaya maruz kalmaktadır. Bu kadar eskiye dayanmasına rağmen travma tarihi bilimsel olarak 17.yy'da yaşanan büyük Londra yangınından sonra açıklanmamıştır. Travmanın tanımı gerçek bir ölüm ya da ölüm tehdidi ya da ağır yaralanma, vücut bütünlüğüne karşı oluşan tehdidin olması kişinin bu olayları yaşaması yada şahit olması olarak tanımlanmaktadır. Psikolojik travmaları detaylı olarak ele aldığımızda fiziksel ve ruhsal travmalar olarak ayrılmaktadır. Travmalar oluşumuna göre de ikiye ayrılmaktadır. Birincisi sel, deprem gibi doğal olaylardır. İkincisi ise insan eli ile yapılanlardır insan eli ile yapılan travmalarda ikiye ayrılmaktadır. Birincisi trafik, uçak vb. gibi kaza yoluyla oluşanlardır. İkincisi ise savaş, tecavüz vb gibi kasıtlı olarak yapılanlardır (Sargın ve Akdan,2016).

Zaman geçtikçe travma ile ilgili DSM'lerde de değişiklikler meydana gelmiştir. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan bomba şokunun oluşturduğu travmadan sonra travmanın insanların üzerinde psikolojik etkisi olduğu görülse de travmanın üzerine çok dikkat çekilememiştir. 2.Dünya Savaşı sırasında da aynı etkiler dikkat çekmiştir. Geçmişte yaşanan olaylardan dolayı travma ruh sağlığı çalışanları için her zaman önemli bir konu olmuştur. Travma ile ilgili yaşan gelişmeler DSMde yer almaktadır. 'Zorlu yaşam olaylarına travma denmesi' ilk olarak DSM-3'te yer almıştır (Çolak ve Kokurcan, Özsan, 2018).

DSM1 2. Dünya Savaşı sonrası dönemden etkilenmiştir bu nedenle içeriğinde askeri görüşlerinden etkilenilmiştir. DSM1'de yer alan büyük stres reaksiyonu DSM4'teki travma tanımına benzemektedir. Tanıya göre kişinin ciddi bir fiziksel eksikliğe veya çok yüksek emosyonel strese sebep olan bir olaya maruz kalması gerekmektedir deprem, patlama vb. bu olaya sebep olan olay savaş ya da özel bir felaket olarak belirtilemelidir. DSM1'deki bu tanı daha yüzeysel olmaktadır (Çolak ve Kokurcan, Özsan, 2018a).

DSM2 yayınlandığı dönemde savaşın üzerinden çok uzun yıllar geçse de etkileri hala sürmektedir ama DSM de travma ile ilgili bir gelişim olmamıştır aksine gerileme görülmektedir. Travmayı toplumsal olaylarla ilişkilendirmiştir ve tanımında travma kelimesini kullanmayarak altta yatan herhangi bir psikiyatrik hastalığı olmayan kişilerde çok yoğun ve baskılı bir çevresel olaya mazuriyetten sonra çıkan belirtilerdir. Olaydan sonra belirtiler devam ederse bir tanı sınıflandırılması bulunmamaktadır (Çolak ve Kokurcan, Özsan, 2018b).

DSM3'te ilk defa travma sonrası stres kavramı yer almıştır (TSSB). TSSB yer alması dönemin siyasi ve kültürel olaylarından etkilenmemiştir. DSM3'te TSSB anksiyete bozuklukları ana kategorisi altında yer almaktadır. Kriterleri ise şöyle sıralanmaktadır: Kriter A: Hemen herkeste belirgin düzeyde belirgin sıkıntı yaratacak bir olayın varlığı olmalıdır (kişinin ailesine, kendisine zara verecek olaylar yaşanması). DSM3 R'de ise travma ayrıntılanır işkence, tecavüz, bomba vb. ciddi hayatı tehdit eden olaylar yer almaktadır (Çolak ve Kokurcan, Özsan, 2018c).

DSM4'te travma tanımı geliştirilerek iki kriterli hale gelmiştir. KriterA'ya göre kişi, gerçek bir ölüm ya da ölüm tehdidi, ağır bir yaralanma ya da kendisinin ya da başkalarının fizik bütünlüğüne bir tehdit olayını yaşamış, böyle bir olaya tanık olmuş ya da böyle bir olayla karşı karşıya gelmiştir.

Kişinin tepkilerinde korku, çaresizlik ve dehşete düşme görülür çocuklar da ise dezorganize ve ajite davranışlar görülür. DSM4 sekonder travmatizyonu kabul etmektedir (Çolak ve Kokurcan, Özsan, 2018d).

DSM5'te travma travma ve stresörler kategorisinde yer almaktadır. DSM5'te DSM4'teki A2 çıkarılmıştır. DSM5'e göre kişinin olayı kendi yaşamış, duymuş, maruz kalmış veya yakınına başına geldiği eklenmiştir (Çolak ve Kokurcan, Özsan, 2018e).

Travma sonrası stres bozukluğunun (TSSB) ortaya çıkması yaşanan travmanın bireyde ki niteliği, şiddeti, daha önce yaşadığı travmatik olaylar ve travma sonrası yaşadığı çevre etkilemektedir. TSSB tanısı travmadan sonra özgül belirtilerle ortaya çıkmaktadır. TSSB semptomları 3 aydan kısa sürerse akut, 3 aydan sürerse kronik olarak sınıflandırılmaktadır. Bazen de TSSB yaşanan travmadan 6 aydan uzun bir süre sonra ortaya çıkabilmektedir bu durumda da gecikmeli başlangıçlı olarak adlandırılmaktadır. TSSB semptomları üç başlık altında incelenmektedir.

1. Artmış uyarılmışlık: Travma anında uyarılmış hali TSSB'de artmış uyarılmışlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Uyku bozukluğu bu duruma örnek olarak verilebilmektedir.

2. Travmatik olayın tekrar yaşanması: Bireyde bilinç bozukluğu olmaksızın travmatik olayın düşler aracılığı ile dolaylı olarak tekrar yaşanmasıdır.

3. Heycansal sınırlılık ve kaçınma: Bireylerin kendilerini kontrol etmelerindeki güçlük olarak karşımıza çıkmaktadır.

TSSB tanısı konulabilmesi için belirtilerin bir aydan fazla sürmesi ve belirgin bir rahatsızlığa yol açması, işlevsellikte bozulma olması gerekmektedir.

TSSB yaygınlık olarak baktığımızda genetik faktörler, duruma karşı motivasyonu ve psikolojik geçmiş önemli rol oynamaktadır. TSSB daha çok genç boşanmış veya dul, ekonomik ve sosyal yönden zayıf kişilerde daha çok görülmektedir (Özgen ve Aydın, 1999).

Analizi yapılan Ginny ve Gergio Dizisinde travma sonrası stres bozukluğu kavramına dikkat çekildiği görülmektedir.

Televizyon icadından sonra insanlar için vazgeçilmez bir kitle iletişim haline gelmiş bulunmaktadır. Çok yüksek bir oranda herkesin evinde televizyon bulunmaktadır. Genele baktığımızda çoğu kişinin izlediği en az bir dizi bulunmaktadır. Yayınlanan diziler kültür ve sosyal alanda değişikliklere, yeniliklere sebep olarak gösterilmektedir. Son zamanlarda televizyon dışında sosyal platformlarda birçok dizi yayınlanmaktadır. Dizilerde her hafta ayrı bir olayın eklenmesi ile yüksek izlenme oranlarına sahiptir. Dizilerdeki karakterler ve olaylar seyircileri etkisi altına alarak seyirci ile arasında bağ kurmaktadır (Durak. Vd., 2017).

Travma sonrası stres bozukluğunun açıklanması ve örneklendirilmesi için Ginny and Georgia isimli dizinin analizi yapılmıştır. Televizyonda ve sosyal platformda yayınlanan diziler son zamanlarda psikoloji alanının ilgi alanı girmektedir. Dizilerde işlenen konuları ve karakter sayesinde izleyiciler kendilerinden bir şeyler bulmaktadır bu nedenle karakterlerin yaşadıkları olaylar, olaylara bakış açıları seyircileri etkilemektedir özellikle seyirciler kendi hayatlarından benzer parçalar bulunan dizileri daha fazla izlemektedirler ve hayatlarına geçirmektedirler. İyi yapıma sahip ve uygun olan dizi ve filmler psikoterapi seanslarında kullanılmaktadır. Diziler ödev olarak danışanlara izletilerek ya da diziden kesitlerle örnekler vererek danışana iç görü kazandırmak sağlanmaktadır (Yıldız, 2020). Ginny and Georgia dizisinde ise travma sonrası stres bozukluğu kavramı incelenmektedir.

Georgia küçüklüğünde birçok travma yaşamıştır yaşanan bu travmaların sonucu hala devam etmektedir ve bunun sonucunda Georgia travma sonrası stres bozukluğu yaşamaktadır. Georgia'nın yaşadıkları travma psikolojisi kapsamında travma sonrası stres bozukluğu kavramına göre incelenmiştir. Georgia'nın küçüklüğünden beri çok zor bir hayatı olmuştur. Küçüklüğünde yaşadığı travmalar Georgia'nın kişilik özelliklerinden de kaynaklanarak şu anda travma sonrası stres bozukluğu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Georgia'nın Ginny adında 15 yaşında bir kızı ve Austin adında bir oğlu bulunmaktadır. Gerorgia oldukça neşeli, hayat doludur Ginny ise annesinin tam zıt karakteridir. Gerorgia hareketli yaşamını bırakıp çocukları ile birlikte yeni bir hayat kurmak istemektedir. Bunun için çabalasa da geçmişteki travmaları peşini bırakmamaktadır.

Travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) kişinin travmatik bir olay yaşanması veya duyulmasından sonra olayın kişide sıkıntı verecek bir biçimde bilişsel olarak tekrar yaşanmadır. TSSB daha çok genç, dul ve ekonomik olarak sıkıntıda olan bireylerde görülmektedir (Balıbey ve Balıççı, 2013). Son zamanlarda psikoloji alanında yerel ve yabancı kaynaklarda dizi ve film analizleri yapılmaktadır. Bu çalışmada travma psikolojisinin çalışma alanı olan TSSB kavramı dizi üzerinden örneklendirilmektedir.

Çalışmanın amacı travma psikolojisi çerçevesinde Ginny and Georgia dizisini inceleyerek TSSB kavramını açıklamak ve sonuçlarını ortaya koymaktadır. Araştırmada öncelikle araştırmaya ilişkin genel bilgiler verilmektedir. Daha sonraki aşamada travma ve travma sonrası stres bozukluğu anlatılmıştır. Son olarak dizide göze çarpan TSSB kavramı üzerinde durulmaktadır. Dizi analizi yöntemi ile TSSB hakkında detaylı bilgi vererek topluma ışık tutarak farkındalık oluşturmak amaçlanmaktadır (Özgen ve Aydın, 1999).

Yöntem

Bu çalışmada, Ginny and Georgia dizisinin travma psikolojisi kapsamında travma sonrası stres bozukluğu kavramının analiz edildiği betimsel bir çalışmadır. Bu çalışmada doküman inceleme yöntemi ile nitel bir araştırma yapılmıştır. Doküman inceleme yöntemi sadece yazılı materyallerin analizini içermektedir ayrıca görsel materyallerinde analizini içermektedir. Görsel materyaller olan fotoğraf, video daha detaylı araştırma yapmaya olanak sağlamaktadır (Yıldız, 2020).

İşlem

Bu çalışmada travma psikolojisi kapsamında olan travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) kavramı ve sonuçlarını dizi analiz yöntemi ile açıklamak ve örneklendirmek amaçlanmıştır. Alan da var olan bilgi birikimine dizi analiz yöntemi ile somutlaştırarak farklı bir bakış açısı kazandırmak amaçlanmıştır. Travma sonrası stres bozukluğu kavramı Ginny and Georgia isimli dizi üzerinden analiz yöntemi ile anlatılmaktadır. Analiz sırasında dizide göze çarpan travma sonrası stres bozukluğuna örnek oluşturacak sahneler incelenerek analiz edilmektedir. Dizi daha başka psikolojik süreçlere yer verilmektedir. Travma sonrası stres bozukluğu kavramı daha fazla göze çarptığı için üzerinde analiz yapılmaktadır.

Bulgular

Anne ve kızı konu alan Ginny and Georgia İngilizceden çevrilmiş Sarah Lampert tarafından yayınlanan. Amerikan dram-komedi televizyon dizisidir. Dizi 24. Şubat.2021 de sosyal platformda yayınlanmaya başlamıştır.Dizi 1 sezon 10 bölümden oluşmaktadır. 2. Sezonunun yakın tarihte çıkacağı duyurulmuştur. Dizinin başrollerinde Brianne Howey (Georgia) , Antonia Gentry (Ginny), Felix Mallard, Sara Waisglass, Mason Temple, Raymond Ablack,Katie Douglas ,Diesel La Torraca ve Scoott Porter yer almaktadır.

Ginny and Georgia dizisinin konusu. Georgia iki çocuğu olan bekar bir annedir. Dizide bekar bir anne olan Georgianın çocukları ile verdiği hayat mücadelesi anlatılmaktadır. Georgio eşinin ölümünden sonra kızı Ginny ve oğlu Austinle yeni bir hayat kurmak için başka bir eyalete taşınmaktadır. Ginny , Georgio ve Austin hem bu eyalete alışmaya çalışmaktadırlar hem de aile içi ilişkilerini düzeltmeye çalışmaktadırlar. Dizinin demografik bilgileri ve konusuna ilişkin bilgiler. Tablo 1'de sunulmuştur. Tablo 1'deki bilgiler dizinin yayınlandığı sosyal platformdan alınmıştır.

Tablo 1. Filmle İlgili Demografik Bilgiler

Yönetmen: Catallina Agullar Mastretta/Renuka Jeyapalan
Yapımcı: Danielle Hoover/ David Monahan
Oyuncular: Brianne Howey, Antonia Gentry, Felix Mallard, Sara Waisglass, Mason Temple, Raymond Ablack, Katie Douglas, Diesel La Torraca, Scoott Porter
Orijinal Dil: İngilizce
Süre: 1 sezın/10bölüm/her bölüm ortalama 52dk
Ülke: Amerika

Baş rol oyuncusu Georgia 30'lu yaşlarında oldukça çekici, bakımlı bir genç kadındır. Georgia dıştan neşeli, hayat dolu görünmektedir ama baktığımızda hayatı acılarla doludur. Çocukluğundan beri çok zorluklar çekmiştir. Georgio küçüklüğünden beri hayatını yalnız başına idam ettirmeye çalışmıştır. Hayatını tek başını idam ettirmeye çalışırken iyi, kötü olaylar yaşamıştır. Yaşının küçüklüğünden, hayata karşı tecrübesizliğinden kaynaklı birçok yanlış seçimi de olmuştur. Georgio küçük yaşta Ginny'nin babası ile tanışarak Ginny'i dünyaya getirmiştir. Georgia daha kendisi bir çocukken çocuk sahibi olmuştur. Georgianın, Ginny ile hayat mücadelesi devam ederken Austi'nin babası ile tanışır ve Austin dünyaya gelmiştir. Bakıldığında Georgio bu kadar yaşanan olumsuzluklara rağmen çabalayarak hayata karşı savaşmayı tercih etmektedir. Georgia'nın hayata karşı mücadelesi pes etmemesi, yaşadığı zorlukların üstesinden gelme yeteneği psikolojik dayanıklılığının ne kadar yüksek olduğunu göstermektedir (Çetin vd., 2015). Georgio'nun psikolojik dayanıklılığı ne kadar yüksek olsa da yaşadığı travmanın izleri hala sürmektedir. Travma tanım olarak gerçek bir ölüm ya da ölüm tehdidi ya da ağır yaralanma, vücut bütünlüğüne karşı oluşan tehdidin olması kişinin bu olayları yaşaması ya da şahit olması olarak tanımlanmaktadır (Sargin ve Akdan,2016). Georgio geçmişinde travma etkisi yaratacak birçok olaylar yaşamıştır. Üzerinden çok uzun bir süre geçse de bazı hatırlatıcı olay ve nesne Georgio'yu yaşadığı travma yaratıcı olaya götürmektedir. Georgio'nun yaşadığı bu durum travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) olarak açıklanmaktadır. Tanım olarak travma sonrası stres bozukluğunun ortaya çıkması yaşanan travmanın bireydeki niteliği, şiddeti, daha önce yaşadığı travmatik olaylar ve travma sonrası yaşadığı çevre etkilemektedir. TSSB belirtileri travmadan hemen sonra çıkabileceği gibi Georgia da olduğu gibi yıllar sonrada çıkabilmektedir (Özgen ve Aydın, 1999).

Ginny 15 yaşında bir genç kızıdır. Annesinin aksine zeki, olgun ve içine kapanıktır ve annesine göre daha olgun davranışlar sergilemektedir. Annesinin hareketli yaşamından sıkılan ve daha sakin bir hayat tarzını isteyen Ginny bu nedenle annesi ile sık sık tartışma içine girmektedir. Ginny içe kapanık kişiliği ve sık sık okul değiştirmekten kaynaklı hiç arkadaşı olmamaktadır. Yeni okulunda yeni arkadaşları ve erkek arkadaşı olmuştur ama Ginny'nin tutarsız kişiliği ve kararsızlığı sayesinde ilişkileri tehlikeye girmektedir. Ginny her fırsatta annesine benzemek istemediğinden bahsetse de sergilediği bazı davranışların da annesine benzemektedir. Çocuklar her ne kadar çok annelerine ya da ailesine benzemek istemese de ailelerin getirdiği travmalardan etkilemektedir. Ginny her ne kadar annesine benzemek istemese annesinin aksi davranışlar sergilese de bir noktada annesine benzemektedir.

Sonuç

Geçmişten günümüze kadar oluşturulan sinema, dizi yapıtları psikoloji alanında kullanılmaktadır. Psikoloji bilimi kavramları, olayları somutlaştırmak amacı ile film ve dizilerden faydalanılmıştır. Dizi ve filmlerde işlenen psikolojik konular sayesinde geniş kitlelere yayılmaktadır. Dizi ve film analizi özellikle son dönemlerde psikoloji alanında fazlaca kullanılmaktadır (Köse, 2007).

Son zamanlarda Türkiye ve dünyada psikolojinin çeşitli konuları ile ilgili çok fazla analiz çalışmaları yapılsa da hala literatürde çok az kaynak bulunmaktadır. Bu çalışmada travma psikolojisi kapasımın da tavam ve travma sonrası stres bozukluğu kavramlarının tanımı, belirtileri dizi analizi ile açıklanmıştır. Travma sonrası stres bozukluğu kavramı açıklanmak amacı ile Ginny and Georgio dizisinin analizi yapılmıştır.

Bu çalışmada analiz edilenler dizinin başrol oyuncularını olan anne kız Ginny ve Georgio dur. Georgio geçmişte yaşadığı travmatik olayların nedeni ile travma sonrası stres bozukluğu yaşamaktadır. Travma sonrası stres bozukluğu başrol oyuncusu Georgio'yu etkilemektedir. TSSB Georgio'yu etkilediği gibi gerçek hayatta da bir çok kişiyi etkilemektedir. Bu dizide özellikle geçmiş travmaların şimdiki hayatımızdaki etkisini gözler önüne sermektedir.

Dizinin baş rol oyuncusu Georgio geçmişinde travma niteliği taşıyan birçok olay yaşamıştır. Şimdi ise geçmişte yaşadığı travmaları hatırlayarak ya da olayların travmaları çağrıştırmaları ile travma sonrası stres bozukluğu yaşamaktadır. Kızı Ginny ise annesine benzemek istemese de bir noktada yaptığı davranışlar ile annesine benzemektedir. Travma sonrası stres bozukluğu kavramını Ginny and Georgia dizisi üzerinden açıklanmaktadır.

Sosyal platformda yayınlanan Ginny and Georgia dizisi sayesinde travma sonrası stres bozukluğu kavramı geniş kitlelere aktarılmıştır.

Kaynakça

Aker, T. Ayata, B.Özeren, M. Buran, B. Bay, A. (2002). Zorunlu İç Göç: Ruhsal ve Toplumsal Sonuçları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*.

Balıbey, H. Balıkçı, A. (2013). Travma Sonrası Stres Bozukluğu Tanılı Hastada Göz Hareketleri İle Duyarsızlaştırma ve Yeniden İşleme (EMDR) Tedavisi: Olgu Sunumu. *Düşünen Adam The Journal Of Psychiatry and Neurological Sciences*.

Basım, H.N. Çetin, F. (2011). Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin Güvenirlik ve Geçerlilik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*.

Bektaş, M. Özban, Ş. (2016). Evli Bireylerin Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin Bazı Sosya- Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*.

Boyacı, M. İlhan, T. (2016). Bilişsel Davranışçı Terapi Yaklaşımının Film Analizi Yöntemiyle İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi*.

Çetin, F. Yeloğlu, H.O. Balım, N. (2015). Psikolojik Dayanıklılığın Açıklanmasında Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Rolü: Bir Kronik İlişki Analizi. *Türk Psikoloji Dergisi*.

Çolak, B. Kokurcan, A. Özsan, H.N. (2018). DSM'ler Boyunca Travma Kavramının Seyiri. *Kriz Dergisi*.

Duman, N. (2019). Travma Sonrası Büyüme ve Gelişme. *Uluslararası Afro Avrasya Araştırmaları Dergisi*.

Durak Batıgün, A. Sunal Büyüksahin, A. (2017). TV Dizilerinde Yer Alan Karakterlerle Kurulan Parasosyal Etkileşim: Evlilik Doyumu, Psikolojik Belirtiler ve Bazı Sosya Demografik Değişkenler Açısından Değerlendirme. *Türk Psikoloji Dergisi*, Ankara.

Gürdil, G. (2014). Üstlenilmiş Travma ve İkincil Travmatik Stresin Travmatik Yaşantılara Müdahale Eden Bir Grup Üzerinden Gestalt Temas Biçimleri Çerçevesinde Değerlendirmesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi). *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.

Hacıoğlu, M. Gönüllü, O. Kamberyon, K. (2002). Travma Sonrası Stres Bozukluğu Tanısının Gelişimi Üzerine Bir Gözden Geçirme. *Düşünen Adam*.

Haspolat, A. (2019). Travma Sonrası Stres Belirtileri ve Travma Sonrası Büyüme: Temel İnançlardaki Değişim, Ruminasyonlar ve Bilgece Farkındalığın Rolü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Haselden, M.(2014). Üniversite Öğrencilerinde Travma Sonrası Büyüme Yordayan Çeşitli Değişkenlerin Türk ve Amerikan Kültürlerinde İncelenmesi : Bir Model Önerisi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).*Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı*, Ankara.

İnci, F.(2013). Travma Sonrası Büyüme: Öldürmeyen Acı Güçlendirir mi? *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*.

İrak, E.E.(2019). Travma Yaşamış Annelerin Tutumlarının Çocuklarının Psikososyal Gelişimine Etkisi Üzerine Nitel Bir Araştırma. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Ana Bilim Dalı*, İstanbul.

Karakuş, S.Akbay, S.E.(2020). Psikolojik Esneklik Ölçeği: Uyarlama Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Mersin.

Kılıç, E.Z. Uslu, R.İ. Erden, G. Kerimoğlu, F.(2017). Çocuklarda Travma Sonrası Stres Bozukluğu Belirtilerini Sürdüren Ailesel Etmenler. *Kriz Dergisi*.

Kokurcan, A. Özsar, H.H.(2020). Travma Kavramının Psikiyatri Tarihindeki Seyri. *Kriz Dergisi*.

Köse, B.(2007). Sinemada Psikoterapistler ve Psikoterapi Etiği. *Türk Psikoloji Bülteni*, Ankara.

Latfi, S. Başçılar, M.(2017). Travma Sonrası Stres Bozukluğu ve Sosyal Hizmet. *IGUSABDER*

Morrison, J. (2019). *DSM-5 Kolaylaştırılmış Klinisyenler İçin Tanı Rehberi*. (Kural Uğur, H. Çev.). Nobel, Ankara. (Orjinalin eserin yayın tarihi 2013).

Özgen, F. Aydın, H.(1999). Travma Sonrası Stres Bozukluğu. *Klinik Psikiyatri*.

Özten, E. Hızlı Soyar, G.(2015). Eşik Altı Travma Sonrası Stres Bozukluğu. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*.

Öztürk, E. (2018). Travma Merkezli Alyans Model Terapi: Dissosiyatif Kimlik Bozukluğunun Psikoterapisi. *Türkiye Klinikleri*, Ankara.

Sargın, N. Akdan, M.F.(2016). Sonsuz Acı: Psikolojik Travma. İçinde, N.Sargın, S. Avşaroğlu ve A. Ünal (Ed), *Eğitim ve Psikolojiden Yansımalar*, Çizgi Kitapevi, Konya

Sümer, N. Gündoğdu Aktürk, E. Helvacı, E.(2016). Anne Baba Tutum ve Davranışlarının Psikolojik Etkileri: Türkiye’de Yapılan Çalışmalara Toplu Bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*.

Uğurluoğlu, D. Erdem, R. (2019). Travma Geçiren Bireylerin Spiritüel İyi Oluşlarının Travma Sonrası Büyüme Üzerine Etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, İzmir.

Yıldız, Y.(2020). Amerikan Güzeli Filminin Akılcı Duygusal Davranışçı Terapi ve Bilişsel Terapi’nin Bazı Kuram ve Görüşleri Açısından İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Mersin.